

Міністерство освіти та науки України

Державний вищий навчальний заклад
«Національний гірничий університет»

**Методичні вказівки
до самостійного вивчення та виконання індивідуальних
завдань з дисципліни**

«МЕНЕДЖМЕНТ»

Дніпропетровськ

2014

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

У сучасному широкому розумінні менеджмент - це одночасно система наукових знань, мистецтва та досвіду, втілених у діяльності професійних керівників по досягненню цілей організації шляхом використання праці, інтелекту та мотивів поведінки інших людей. Знання, особисті якості та досвід менеджера взаємно впливають одне на одного. Не існує однакових для всіх компаній шляхів та засобів досягнення успіху. Проте в діяльності всіх менеджерів, незважаючи на те, яку посаду вони обіймають, які функції виконують, у якій сфері працюють, є дещо спільне. Саме це спільне, що визначає закономірності управління, що складає фундамент менеджменту як науки, і є предметом дисципліни "Менеджмент". Конкретно в рамках цієї дисципліни вивчаються: зміст основних функцій управління (планування, організації, управління, контролю); аналізуються механізми, способи та інструменти реалізації кожної функції; досліджуються підходи до їх ефективного застосування.

Основними цілями дисципліни "Менеджмент" є:

- 1) усвідомлення сутності основних понять і категорій науки управління та загальних закономірностей формування, функціонування і розвитку систем управління;
- 2) отримання фундаментальних знань про зміст та процеси реалізації функцій управління;
- 3) розвиток та закріплення навичок використання прийомів, способів та інструментів управління, що виправдали себе на практиці;
- 4) створення бази для вивчення в майбутньому спеціальних управлінських дисциплін.

Досягненню цілей дисципліни підпорядкована логіка її викладання, яка реалізує найпоширеніший у світовій практиці процесний підхід. Цей підхід передбачає послідовне вивчення кожної функції управління за схемою: сутність; основні елементи та етапи; інструменти та механізми їх ефективної реалізації.

Сучасна система підготовки економістів базується на тому, що майбутні магістри повинні мати певні здібності (вміти будувати стосунки з людьми, долати конфліктні ситуації, приймати раціональні управлінські рішення тощо). Все це обумовлює особливості методики викладання дисципліни, яка передбачає поєднання лекцій з активними формами навчання. Разом з тим в процесі вивчення дисципліни "Менеджмент" наголос робиться на самостійну індивідуальну роботу студентів.

Після вивчення дисципліни "Менеджмент" студенти повинні мати цілісне уявлення про процес управління будь-якою організацією і його основні етапи, а також володіти практичними способами та прийомами управління, які широко використовують як іноземні так і вітчизняні фірми.

ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ (ЕКЗАМЕН, ЗАЛІК)

1. Необхідність і сутність управління суспільним виробництвом.
2. Господарське управління і його сфери.
3. Основні характеристики організації.
4. Класифікація цілей менеджменту організації.
5. Система цільових установок фірми в умовах України.
6. Об'єкт і предмет дослідження, основні представники школи наукового управління.
7. Ключові положення школи наукового управління.
8. Розвиток принципів наукового управління Г. Фордом.
9. Об'єкт і предмет дослідження, основні представники класичної школи або школи адміністративного управління.
10. Внесок Анрі Файоля в класичну школу або школу адміністративного управління.
11. Ключові положення класичної школи або школи адміністративного управління.
12. Передумови виникнення й основоположники школи людських відносин і школи поведінкових наук.
13. Ключові положення неокласичної школи (школи людських відносин і поведінкових наук).
14. Передумови виникнення й сутність кількісного підходу до управління.
15. Сутність процесного підходу до управління.
16. Основні представники й зміст системного підходу до управління.
17. Необхідність виникнення й зміст ситуаційного підходу до управління.
18. Основні концепції сучасного менеджменту.
19. Загальні й конкретні функції управління.
20. Загальна характеристика методів управління.
21. Організаційно-розпорядчі методи управління: зміст, характер впливу й стимули.
22. Класифікація організаційно-розпорядчих методів управління.
23. Сутність, призначення, характер впливу й стимули економічних методів управління.
24. Соціально-психологічні методи управління: види, їх зміст й характер впливу на об'єкт управління.
25. Поняття організаційної структури управління. Етапи її формування.
26. Основні характеристики організаційної структури управління.
27. Головні вимоги до організаційної структури управління.
28. Види й характеристика зв'язків в організаційній структурі управління.
29. Види бюрократичних (традиційних) структур управління.
30. Сутність, переваги й недоліки лінійної організаційної структури управління.
31. Функціональна схема організаційної структури управління: сутність, переваги й недоліки.

32. Характеристика лінійно-функціональної схеми організаційної структури управління.
33. Види, переваги й недоліки дивізійних організаційних структур управління.
34. Передумови виникнення й види адаптивних структур управління.
35. Характеристика проектно-організаційної організації.
36. Сутність, переваги й недоліки матричної організації.
37. Характеристика організацій конгломератного типу.
38. Делегування повноважень і відповідальності.
39. Сутність планування як функції управління.
40. Цілі управлінського планування.
41. Стратегічне планування
42. Поняття та процес контролю.
43. Інструменти управлінського контролю.
44. Контроль поведінки робітників в організації.
45. Сутність управлінського рішення.
46. Вимоги, що пред'являються до управлінського рішення.
47. Види управлінських рішень.
48. Характерні риси процесу прийняття рішень.
49. Етапи ухвалення управлінського рішення.
50. Фактори, що впливають на процес ухвалення управлінського рішення.
51. Методи обґрунтування управлінських рішень.
52. Поняття комунікацій і їх значення в процесі управління.
53. Види комунікацій.
54. Базові елементи комунікаційного процесу.
55. Характеристика етапів комунікаційного процесу.
56. Міжособистісні комунікації в організаціях.
57. Підвищення ефективності міжособистісних комунікацій.
58. Перешкоди в організаційних комунікаціях.
59. Способи вдосконалення інформаційного обміну в організаціях.
60. Поняття мотивації і її значення для досягнення цілей управління.
61. Базові поняття теорії мотивації: потреба й винагорода.
62. Змістовні теорії мотивації: сутність і види.
63. Характеристика теорії Маслоу.
64. Сутність теорії Фредеріка Герцберга.
65. Основні положення теорії потреб Макклелланда.
66. Процесуальні теорії мотивації: сутність і види.
67. Сутність теорії очікування.
68. Характеристика теорії справедливості.
69. Основні положення комплексної процесуальної теорії Портеру-Лоулера.
70. Особливості застосування сучасних теорій мотивації в українській економіці.

ОРГАНІЗАЦІЙНО МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольну роботу студенти виконують відповідно до навчального плану. Ціль контрольної роботи - поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами при вивченні дисципліни. Перш ніж приступити до виконання контрольної роботи необхідно теоретичний матеріал згідно з навчальною програмою.

Контрольна робота складається з теоретичної частини й розрахункової.

Першу частину (теоретичну) становить одне питання, номер якого вибирається відповідно порядкового номера в журналі викладача. Обсяг 12 - 15 сторінок. Обов'язковими структурними елементами теоретичної частини повинні бути:

- введення;
- розділи основної частини;
- висновки;
- список літератури (не менш 5).

Робота повинна містити відповідь, що повністю розкриває поставлені у заголовку теми питання, а також посилання на використану літературу.

Друга частина контрольної роботи містить 6 завдань, умови яких корегуються відповідно до порядкового номеру студента за журналом.

При виконанні контрольної роботи слід дотримуватися таких правил:

1. Контрольна робота повинна бути виконана й представлена на кафедру прикладної економіки за два тижні початку сесії. Студенти, які не здали роботу у встановлений строк до не допускаються.

2. Контрольна робота може бути написана або надрукована на одній білого паперу формату А 4, з полями: верхнє й нижнє 20 мм, праве — 10 мм, ліве — 30 мм. Сторінки роботи нумеруються вгорі праворуч.

3. На титульному аркуші роботи слід указати варіант, тобто порядковий номер студента за журналом викладача. Контрольна робота, виконана не за своїм варіантом не зараховується.

4. Обов'язково приводяться умови завдань. При рішення завдань не можна обмежуватися записом одних відповідей, потрібно показати хід рішення, застосування тих або інших формул, за отриманими результатами зробити необхідні висновки.

5. Наприкінці контрольної роботи студент повинен указати дату виконання й своє прізвище (розбірливо).

При задовільному виконанні робота оцінюється як "зарахована".

Якщо до роботи є зауваження викладача, студент повинен їх урахувати, доробити контрольну роботу й подати з виправленнями на захист.

Студенти, у яких контрольні роботи не зараховані, доне допускаються.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ» (ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА)

1. Порівняльна характеристика японської й американської моделей менеджменту.
2. Особливості менеджменту в економічно розвинених країнах й Україні.
3. Процес управління й управлінська праця в організації.
4. Менеджери: поняття, вимоги, що ставляться до них, обов'язки, специфіка діяльності.
5. Комунікації. Розвиток технічної бази комунікацій.
6. Організаційні структури управління. Дивізійна організаційна структура: сутність, передумови виникнення, різновиди.
7. Мотивація й компенсація: потреби, винагороди, закон результату.
8. Управління персоналом: особистісний і поведінковий підходи.
9. Управління персоналом в організації: системи управління й особливості кадрового менеджменту в Україні.
10. Соціальна відповідальність менеджменту й культура корпорації.
11. Ділова етика й культура ділового спілкування.
12. Організація робочого місця менеджера. Самоменеджмент.
13. Планування менеджером своєї роботи: стратегічне, поточне й оперативне.
14. Практика прийняття управлінських рішень на японських й американських підприємствах.
15. Організаційне поводження: сутність, основні елементи й моделі. Особливості організаційного поводження в Україні.
16. Організаційна культура: складові частини й моделі, типи української організаційної культури.
17. Неформальні групи: виникнення, особливості й методи управління неформальними групами.
18. Керівництво в системі менеджменту: стилі і їхня класифікація.
19. Компетентність, делегування повноважень й ефективність управління.
20. Лідерство в системі менеджменту: сутність, подібність і розходження з керівництвом, харизматичне лідерство.
21. Психологія виробничого колективу: групи, їхні види, роль керівників і лідерів.
22. Конфлікти: класифікація й причини виникнення.
23. Процес конфлікту й методи управління в умовах конфлікту.
24. Корпоративний менеджмент: історичні передумови виникнення, етапи розвитку, функції, структура, особливості й законодавча база в Україні.
25. Організаційні форми корпоративних структур: варіанти формування, види фінансових і виробничо-технологічних організаційних структур.
26. Планування стратегії корпоративних систем: етапи, принципи, цілі й типи стратегій.
27. Японська й американська системи управління трудовими ресурсами.
28. Аспекти, системи й ефективність контролю.
29. Психологічні основи менеджменту.

30. Розробка системи менеджменту на малому підприємстві.
 31. Система управління на підприємстві в сучасній Україні: визначальні фактори, законодавча база, перспективи розвитку.
 32. Імідж й управлінська кар'єра в економічно розвинених країнах й в Україні.
 33. Специфічні види менеджменту: їхньої особливості й сутність.
 34. Інноваційний менеджмент: нововведення, експертиза, комерційний ризик.

ЗАВДАННЯ З ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ОБЛАСТІ ІНВЕСТИЦІЙ

Завдання 1.

Постачальник запропонував модернізовану систему, вартість і монтаж якої буде коштувати $60\,000 + 100 \times N$ грн, однак вона дозволить заощаджувати по $10\,500 + 10 \times N$ грн. щорічно протягом наступних 10 років. Мінімальна приваблива норма прибутку становить 10%. Чи є це рішення щодо вкладення капіталу прийнятним?

Завдання 2.

Чи доцільно керівництву підприємства вкладати кошти $400 + 100 \times N$ тис. грн. в нове обладнання, що може дати в перший рік прибуток $220 + 100 \times N$ тис. грн, у другий – $150 + 100 \times N$ тис. грн. й у третій – $100 + 100 \times N$ тис. грн. Відсотки за позиковий капітал становлять 17%. Індекс інфляції – 10%.

Завдання 3.

Проект заміни застарілого обладнання по підприємству передбачає інвестиції в розмірі $400,0 + 10 \times N$ тис. грн. Річний прибуток очікується в розмірі $100,0 + 10 \times N$ тис. грн. Відсоток на капітал у банку становить 14%. Чи вигідний цей проект, якщо тривалість його реалізації становить: а) 5 років; б) 8 років?

Завдання 4.

Капітальні витрати для кожного з варіантів здійснення управлінського рішення становлять $100 + 10 \times N$, $100 + 10 \times N$ й $50 + N$ тис. грн. відповідно. Строк реалізації будь-якого варіанта інвестицій – 4 роки. Процентна ставка 15%. Дані про розподіл річної економії за роками реалізації варіантів представлені в таблиці. Оцінити економічну доцільність варіантів за різними критеріями. Для вигідного варіанта визначити період окупності за дискантованим грошовим потоком.

Варіант	Роки реалізації варіантів			
	1-й	2-й	3-й	4-й
1	75	50	0	0
2	35	35	35	35
3	18	18	18	18

Завдання 5.

Модернізація устаткування підприємства може бути реалізована у вигляді двох альтернативних проектів різної тривалості. У таблицях 1 й 2 представлені вихідні дані за капіталовкладеннями й економії кожного варіанта. За критерієм ЧПВ визначити економічну доцільність інвестицій для кожного проекту при дисконтній ставці 20%. Результати розрахунків представити в тих же таблицях.

Таблиця 1
Показники проекту А (дані в грн.)

Рік	Капітало-вкладення	Економія	Грошові надходження	Коефіцієнт дисконтування	Дискантована вартість
0	$10000+10 \times \text{№}$	0			
1		5 000			
2		5 000			
3		5 000			

Таблиця 2
Показники проекту В (дані в грн.)

Рік	Капітало-вкладення	Економія	Грошові надходження	Коефіцієнт дисконтування	Дискантована вартість
0	$10000+10 \times \text{№}$	0			
1		4 500			
2		4 500			
3		4 000			
4		3 500			
5	$2 000+\text{№}$	4 500			
6		4 500			
7		4 000			
8		3 500			
9		3 000			
10		3 000			

Завдання 6.

Планована економія на експлуатаційних витратах у результаті використання модернізованого устаткування становить $12 + \text{№}$ тис. грн. за рік. Термін служби проекту дорівнює 8 рокам. Вартість устаткування й введення його в дію становить $30 + \text{№}$ тис. грн.

Скласти таблицю грошового потоку й оцінити економічну ефективність пропонованого проекту для різних дисконтних ставок (10, 15 й 40%). Розрахувати: період окупності; ЧПВ; рентабельність інвестицій; ВНД.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виханский О.С., Наумова П.И. Менеджмент. – М., 2000.
2. Герчикова И.Н. Менеджмент: Учебник. – М., 1994.
3. Как добиться успеха. Практические советы деловым людям. Под ред. Хруцкого В.Е. М., 1991.
4. Менеджмент организации. Учебное пособие. Румянцева З.П., Саломатин Н.А., Акбердин Р.З. и др. – М: ИНФРА – М, 1997. – 432 с.
5. Мерсер Д. IBM. Управление в самой преуспевающей корпорации мира. М., Прогресс, 1991.
6. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. – М.: Дело, 1992.
7. О’Шоннеси Дж. Принципы организации управления фирмой. – М., 1989.
8. Практическая психология менеджмента. Щекин Г.В. (Как делать карьеру), - Киев, 1994.
9. Шегда А.В. Основы менеджмента: Учеб. пособие. – К.: Тов. «Знання», КОО, 1998. – 512 с.
10. Щекин Г.. Основы кадрового менеджмента: Учебник, - К.: МАУП, 1993. – Кн. 1,2.
11. Шегда А.В. Менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Товариство “Знання”, 2004.-583 с.
12. Вілфрід Трілленберг. Стратегія управління: адміністративний менеджмент у державних управлінських установах. – Конспект лекцій і семінарів. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 64 с.
13. Цуруль О. А. Менеджмент у державних організаціях: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2002. — 142 с.
14. Омеляненко Т. В., Задорожна Н. В. Операційний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2003. — 236 с.

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ІЗО

Кафедра прикладної економіки

Контрольна робота з дисципліни**«МЕНЕДЖМЕНТ»**

Виконав:

ст. гр. _____

залікова книжка № _____

ППП

Перевірила:

доц. Тимошенко Л.В.

Дніпропетровськ
2014